

KPMG ehf.
Borgartún 27
105 Reykjavík
Sími: 545 6000
kpmg.is

Atvinnu- og nýsköpunarráðuneytið

Okkar tilv.

Umsögn til Atvinnu- og
nýsköpunarráðuneytisi
ns mál 244-2021 nýtt

10 janúar 2022

Drög að leiðbeiningum: Upplýsingar í skýrslu stjórnar og framsetning þeirra

Tilvísuð drög að leiðbeiningum eru nú til umsagnar í samráðsgátt stjórnvalda og er frestur til að senda inn umsagnir til 10. janúar 2022.

KPMG ehf. (KPMG) telur ástæðu til að koma á framfæri nokkrum ábendingum vegna fyrirbyggjandi draga.

Almennt um leiðbeiningarnar

KPMG vill koma því á framfæri að félagið telur útgáfu leiðbeininganna framfaraskref og vonar að útgáfa þeirra muni fela í sér aukin gæði upplýsinga í ársreikningum. KPMG vill þó benda á að nauðsynlegt sé að leiðbeiningar sem þessar séu reglulega uppfærðar til samræmis við breytingar á alþjóðlegu umhverfi og regluverki sem og þegar komin er reynsla á beitingu þeirra.

Kafli 3.8

Í kafla 3.8 er fjallað um ákvæði 2. mgr. 65. gr. laga nr. 3/2006, um ársreikninga (ÁRL) en það er svohljóðandi:

„Í skýrslunni skal gera grein fyrir tillögu stjórnar um ráðstöfun hagnaðar eða jöfnun taps á síðasta reikningsári.

Umfjöllunin í fyrirbyggjandi drögum að leiðbeiningum, bæði er varðar lítil félög og önnur félög, er eftirfarandi:

„Samkvæmt 1. mgr. 101. gr. laga nr. 2/1995 um hlutafélög og 1. mgr. 76. gr. laga nr. 138/1994 um einkahlutafélög tekur hluthafafundur ákvörðun um úthlutun arðs eftir að félagsstjórn hefur lagt fram tillögur um það efni. Ekki má ákveða að úthluta meiri arði en félagsstjórn leggur til eða samþykkir.

10 janúar 2022

Nauðsynlegt er að greina frá fjárhæð arðgreiðslu sem stjórn leggur til eða að stjórn leggi til að ekki verði greiddur arður. Upplýsingar um fjárhæð fyrirhugaðrar arðgreiðslu eru mikilvægar fyrir notendur reikningsskilanna.”

KPMG vill benda á að vafi verður að teljast á því hvort skylda til að upplýsa um ráðstöfun hagnaðar eins og fram kemur í ofangreindri lagagrein feli í raun í sér skyldu til að gera grein fyrir fjárhæð arðgreiðslutillögu enda engin skýr lagaskylda, í ÁRL, lögum nr. 2/1995 eða lögum nr. 138/1994, til staðar um að tillaga um fjárhæð arðgreiðslu liggi fyrir við afgangi ársreiknings.

Rétt er það sem fram kemur í framangreindri tilvísun til lagareglna hlutafélagalöggjafar, að það er á færi hluthafafundar að taka ákvörðun um arðgreiðslu og ekki er heimilt að greiða hærri fjárhæð sem arð en stjórn leggur til eða samþykkir. KPMG geldur hins vegar varhug við því að leiðbeiningarnar séu settar fram með þessum hætti sem nú er lagt til. Það gæti leitt til þess að notendur ársreikninga myndu um of treysta á það að endanleg ákvörðun um ráðstöfun hagnaðar væri sú sem stjórn leggur til í skýrslu sinni við ársreikning.

Hafa ber í huga að þrátt fyrir að stjórn sinni lagaskyldu sinni og leggi fram tillögu um ráðstöfun hagnaðar, sbr. m.a. 2. mgr. 65. gr. ÁRL, þá er sú tillaga alls ekki endanleg í öllum tilfellum og því síður bindandi fyrir hluthafafund.

Þrátt fyrir að stjórn leggi fram tillögu um ráðstöfun hagnaðar og færi með réttum og lögmætum hætti í skýrslu stjórnar þess ársreiknings sem stjórn svo samþykkir, þá leiðir af reglum félagaréttar að á aðal- eða hluthafafundi kunna að koma fram breytingatillögur sem samþykktar verða, annars efnis en stjórn lagði til. Þannig kann að koma til þess að stjórn leggi til að ekki verði greiddur arður og færi þá tillögu í skýrslu sína við ársreikning, en fram komi breytingatillaga á aðalfundi og sú tillaga nái fram að ganga. Stjórn gæti svo samþykkt þá málaleitan samhlíða eða í framhaldinu, þ.e. skilyrðinu um hið tvöfalda samþykki er náð. Hér ber að hafa í huga orðalag lagareglunnar sem segir að „*ekki megi greiða meiri arð en stjórn leggur til eða samþykkir*“ (leturbreyting KPMG). Þessu til skýringar má m.a. vísa til dóms Hæstaréttar í máli nr. 786/2013.

Auk þess skal það áréttað og haft í huga sem stendur í 1. mgr. 101 gr. laga nr. 2/1995 og 1. mgr. 76. gr. laga nr. 138/1994, um einkahlutafélög, „*hluthafafundur tekur ákvörðun um úthlutun arðs*“, þ.e. það kann að koma til og er raunar algengt að stjórn leggi fram tillögu um arðgreiðslu á hluthafafundi, sem er ekki aðalfundur. Ákvörðun um arðgreiðslur er ekki bundin við aðalfund og í tengslum við samþykkt ársreiknings. Hitt er annað mál að ekki er heimilt að taka ákvörðun um arð fyrr en eftir að ársreikningur hefur verið samþykktur af stjórn og staðfestur af aðalfundi.

Að teknu tilliti til framangreinds er það mat KPMG að það sé óvarlegt og jafnvel villandi að setja fram texta í umræddum leiðbeiningum, sem vísar til þess að lesendur og notendur ársreiknings megi treysta því að tillaga stjórnar um ráðstöfun hagnaðar sé endanleg um slíka ráðstöfun.

Framangreindu til viðbótar má einnig benda á að fjármunir úr frjálsum sjóðum geta runnið til hluthafa með fleiri aðgerðum en greiðslum arðs. Félög hafa heimildir til að kaupa eigin hluti og hlutabréf án þess að birta opinberlega slíkar fyrirætlanir og geta þannig ráðstafað öllum frjálsum sjóðum á þann hátt. Það væri því afar óvarlegt af lesendum og notendum ársreikninga að treysta því að fjármunir sem nema frjálsum sjóðum séu félaginu til ráðstöfunar í rekstri þó svo að ekki sé lagt til í skýrslu stjórnar að arður skuli greiddur til hluthafa.

10 janúar 2022

Skilgreiningar

Ársreikningaskrá

Bent skal á að skilgreining á ársreikningaskrá er ekki samhljóða þeirra skilgreiningu sem fram kemur í 2. tl. 1. mgr. 2. gr. ÁRL.

Umboðsskylda

Ekki verður séð að hugtakið „Umboðsskylda“ sé notað í leiðbeiningunum. Það virðist einvörðungu koma fram í skilgreiningakaflanum og er því væntanlega ofaukið í skilgreiningahluta leiðbeininganna.

Virðingarfyllt

KPMG ehf.